

אזהרה

תצוה

r0548474308@gmail.com

לע"נ מרת רחל לוי בת תמרה ז"ל

להעלות נר תמיד (כז כ)

בגמ' מנחות (צח:) ת"ר מזרח ומערב היו מונחים דברי רבי.

ר"א בר' שמעון אומר צפון ודרום.

מ"ט דרבי גמר ממנורה, מה מנורה מזרח ומערב אף הנר מזרח ומערב ומנורה גופה מנלן מדכתיב בנר

מערבי (ויקרא כד ג) יערוך אותו וגו' לפני ה' ואי סלקא דעתך צפון ודרום כולהו נמי לפני ה' נינהו.

ור"א בר' שמעון מאי טעמא, גמר מה ארון צפון ודרום אף הני נמי צפון ודרום וכו' דתניא (במדבר ח ב)

אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות מלמד שהיו מצדדין פניהם כלפי נר אמצעי.

ויש להבין מאי הנפק"מ בפלוגתתם.

נפק"מ א'

בספר תורת העולה (הרמ"א) עוד שמעתי דבר נאות מענין זו על מחלוקתן במנחות (צח:) אי המנורה היתה עומדת בין צפון לדרום ונר המערבי הוא האמצעי מפני שהיה נוטה למערב או אם היו מונחים בין מזרח למערב ונר השני היה נקרא נר המערבי.

ושמעתי מחכם א' נקרא ר' יהודה, טעם נאות בזו.

כי נפל מחלוקת גדולה בין חכמי התכונה במעמד השמש אם היא למעלה מכוכב ונוגה ואז הנר המערבי הוא באמצע. אמנם לדעת מקצתם נוגה וכוכב הוא למעלה מן השמש ואז נקרא נר השני נר מערבי בהיותה בגלגל השני וכבר האריך המורה בשני דעות אלו בחלק שני.

ובהיות כי נר המערבי היה נגד השמש על כן היה דולק כל היום ושאר הנרות היו דולקים רק מערב ועד בוקר כמו שהוא הענין בשאר כוכבים שאין אורן מבהיק רק בלילה והשמש זורחת כל היום ולכן אמרו שבת (כב:) ומנחות (פו:) נר המערבי היה עדות לישראל ששכינה שרויה בתוכם שבו היו מתחילין ומסיימין כענין השמש שבו מתחיל הזריחה והשקיעה.

נפק"מ ב'

בספר יד בנימין (אלישיב) הרמב"ם ז"ל (פ"ג בית הבחירה הי"ב) פסק כר"א בר' שמעון דמנורה היתה מונחת בין צפון ודרום, ובכס"מ שם "אע"ג דהלכה כרבי מחבירו פסק רבינו כראבר"ש משום דקרא אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות מסייע ליה עכ"ל.

וכתב עליו בבה"ז דהא ליתא דגם רבי מודה שהיו מצודדים כלפי אמצעי אלא לפי פירש"י בפ' במה מדליקין שפי' דלרבי דאמר מזרח ומערב מונחין ס"ל שהנר המערבי הוא הנר השני הסמוך לראשון שמצד מזרח ולא הנר האחרון שבמערב

שהוא סמוך לפרוכת ולזה צ"ל דס"ל לרש"י דשלושה נרות האחרונים אינו פונין למערב אלא היו מצודדין כלפי אמצעי (דאי פונים למערב היה מסתבר דהנר האחרון ממש שבצד מערב הוא הנקרא נר המערבי)

אבל לרמב"ם דס"ל דלמ"ד מזרח ומערב מונחין מיקרי באמת נר מערבי הנר האחרון ממש שבמערב, יסבור דכל הפיות היו פונין לצד מערב וכמו שכתב בפיה"מ בפ"ג דתמיד וכ"כ הרא"ם שם וא"כ מוכרח דהאי ברייתא שהיו מצדדין כלפי אמצעי ע"כ לא אתיא כרבי דסבר מזרח ומערב מונחין ושפיר כ' מרן ז"ל דרבינו פסק כראבר"ש משום דקרא מסייע.

נפק"מ ג'

בספר **קריאת ספר** (קליין) להרמב"ן למ"ד נרות המנורה מזרח ומערב מונחין, היו המזרחיים דולקים והראשון היה מזרחי והשני מערבי ושניהם דולקים כל היום. ולמ"ד צפון ודרום מונחים, נר האמצעי לבדו היה דולק ביום והוא היה נקרא נר המערבי.

וכ"כ בפשיטות הרשב"א בתשובתו בסי' ש"ט.

דעת הרמב"ם שכל הנרות היו דולקים גם ביום (עי' פי' המשניות תמיד פ"ג ובהרע"ב ותויו"ט).

ואפשר לומר שיש זמן שידליקו כל הנרות ביום ובלילה והיינו כשיהיה אור הלבנה כאור החמה ואולי ג"כ בימי שלמה המע"ה שאמרו עליו דהוי סיהרה בשלמותא וכן אפשר ג"כ אילו לא חטאו זכנו שמשה עצמו יהיה המדליק. ויוצדק בזה דעת הרמב"ם שיש להדליק גם ביום ולא הוי הדלקה וגם ברכה לבטלה כיון שאור הנר מאיר ביום כמו בלילה.

ויש זמן שידליקו שתי נרות מזרחיות והיינו בעת שימשו שני הקוין בלי כלולתם זה בזה לגמרי להיותם אחד רק ישמשו שניהם כענין ב"ש וב"ה שנהגו ידידות ואהבה ביניהם ומ"מ הרי היו כל ימיהם במחלוקת והיו תמיד שני בתי דינים. ואז נאמר כי מזרח ומערב מונחים וידליקו שתי נרות גם ביום, האחד מזרחי בחינת קו הימין אור התורה ועל שם שהאור בא ממזרח, והשני מערבי ע"ש קו השמאלי מידת מלכות ע"ש שהשכינה היא במערב והיינו מידת מלכות ויהיו שניהם זה אצל זה (עי' רמב"ן ובתשובת הרשב"א שם) לומר ששניהם אהובים ושניהם רצויים ומכל מקום המה שניים.

וגם יש זמן שלא ידלק רק נר א' כשיהיה מושל א' ומלך א' קבוע כגון ממלכי בית דוד שהמלוכה קבועה להם וכוללים בתוכם גם אור התורה שהרי מלכי בית דוד דן ודנים אותם אז יספיק להם נר אחד מערבי דווקא על שם המלכות והשכינה שהיא במערב ואז נאמר שצפון ודרום מונחין והנר המערבי היינו האמצעי (לפי שכולל שני הקווים ממילא אינו לא ימיני ולא שמאלי רק אמצעי) לבדו דולק גם ביום.

בספר טללי אורות

מסופר שהמחנכים בישיבת סאטמר הבחינו פעם בא' התלמידים שהוא שרוי בעצבות ומסתגר עם עצמו.

הם ניסו את כל כוחם לדובבו ולעודדו ולא עלתה בידם. לבסוף נכנסו עמו לחדרו של האדמו"ר ר' יואל מסאטמר ושחו לפניו את כל הענין.

האדמו"ר במתק לשונו נכנס בשיחה עם התלמיד להבין מדוע הוא שרוי בעצבות, ואז פתח התלמיד את סגור לבו וסיפר שלצערנו נכשל במעשים אסורים, ובס"ד התעורר לשוב לדרכי התורה, ומכאן נובעת הנהגתו.

האדמו"ר דיבר עמו דברי הדרכה ועידוד, ואמר לו שאין זה מדרכי התורה להיות בעצבות וליפול ברוחו, אלא אדרבה עיקר העבודה היא לשוב ולעסוק בתורה ובתפילה, ועליו להסיח דעתו מהעבר ולהשקיע את כל כוחו בעתיד.

טען כנגדו התלמיד: והלא פסוק מפורש הוא (תהלים נא ה) וחסאתי נגדי תמיד, הרי שאסור להסיח דעת מהכשלונות.

אמר לו האדמו"ר והלא הכתוב אומר: להעלות נר תמיד ופירש"י שאין הכוונה שבכל רגע ורגע יש חיוב להעלות נר, שהרי ההדלקה היא פעם אחת ביום, ובכל זאת נקרא תמיד.

כך גם אם רצונך לקיים חטאתי נגדי תמיד, הרי מידי ערב קודם השינה, לפני אמירת ק"ש על המיטה, תהרהר בתשובה על העבר ותקבל על העתיד, ואף זה נקרא תמיד.

חד גדיא חד גדיא

הפיט הקדוש הזה שנתקבל בכל קהילות ישראל ונשמע בכל בית יהודי בשמחה ובצהלה בסוף עבודת הקודש של ליל הסדר.

אך מי יודע?

להסביר משלי חכמים וחקותם. מה שייכותו של פיט זה לליל הסדר? מדוע דווקא בסופו של ליל הסדר?

מיהו האבא, הגדי, החתול, הכלב, המקל וכו'? כל כך הרבה תהיות ושאלות!

וכיזע שאלות בפסח.

בהגדה שלפניכם "גדי מקולם" בא יבואו ברעה לקט נפלא של פירושים מתוקים ונחמדים בקצרה ובארוכה. אם על דרך הדרוש ועבודת השם, אם על דרך הגימטריאות והפרפראות, ואם בדרך הפלפול.

לקוראי העלון הנכבדים ניתן להשיג את הספר אצל המחבר במחיר מבצע הכמות מוגבלת

בטל': 0548474308

או במייל: r0548474308@gmail.com

הפצה ראשית: ספרי חיים – 052-716-50-70

תגובות הארות הנצחות ותרומות יתקבלו בברכה כעת במייל: r0548474308@gmail.com